

Odkladová novela v praxi:

Co změny znamenají pro děti, školy i poradny

Mgr. Věra Havlíková

Novela školského zákona zásadně mění pravidla pro odklad povinné školní docházky, zápisy i spolupráci mezi mateřskými a základními školami. Odklady budou nově možné pouze ze zdravotních důvodů, což v praxi vyvolává obavy mezi rodiči i pedagogy. Jak se na změny dívá psycholožka z Pedagogicko-psychologické poradny v Ostravě? Jaké dopady lze očekávat na děti, školy i samotné poradny – a co mohou učitelé MŠ udělat, aby dětem pomohli k plynulejšímu přechodu do základní školy?

Tzv. odkladová novela školského zákona, která nabyla **platnosti 15. července 2025**, s účinností od 1. 9. 2025 přináší změny v zápisech do mateřských a základních škol, v předávání informací mezi MŠ a ZŠ i v podmínkách odkladu povinné školní docházky. Zatímco cílem je podpořit včasný nástup dětí do školy, praxe ukazuje, že ne všechny děti jsou na tento krok dostatečně připravené. Nově však budou od 1. 9. 2025 platit zpřísněné podmínky, kdy odklad školní docházky bude možný pouze pro děti s dlouhodobým zdravotním znevýhodněním nebo v případě náhlé závažné změny zdravotního stavu.

Jaké jsou nejčastější důvody, proč rodiče žádají o odklad školní docházky?

Někteří rodiče žádají o odklad preventivně, aby dítě mělo více času na hru, nebo aby bylo **v budoucnu výkonnější a úspěšnější** než vrstevníci. Někdy je to z důvodů stresového prostředí doma, například rozvod rodičů

nebo střídavá péče. Další důvody, které vedou rodiče k žádosti o odklad, jsou celková nezralost dítěte, logopedické vady, poruchy pozornosti a soustředění a zdravotní důvody. Nesmím také zapomenout na děti s odlišným mateřským jazykem, které potřebují více času na jazykovou adaptaci. Aktuálně se ukazuje, že **až čtvrtina dětí** nastu-

Zpřísněním podmínek pro odklad školní docházky se omezí neodůvodněné odklady, které byly často motivovány rodinnou strategií, a ne skutečnou nezralostí dítěte. Další výhodu vidím v **předávání pedagogické diagnostiky** z MŠ na ZŠ, což umožní učitelům na ZŠ lepší přípravu na dítě nebo případnou potřebnou podporu. Dále **zrušení**

” Zpřísnění podmínek odkladů přináší výhodu v podobě předávání pedagogické diagnostiky mezi mateřskou a základní školou.

puje do školy o rok později, velmi **často bez závažných důvodů**. To vede k nerovnováze ve třídách a může zpomalit vývoj dětí, které jsou na školu již připravené.

Nedávno schválená, tzv. odkladová novela školského zákona přináší změny v podmínkách odkladu školní docházky. V čem vidíte výhody a nevýhody této změny?

dodatečných odkladů, kdy dítě mohlo být ze ZŠ během prvního ročníku vráceno zpět, což bývá velmi stresující jak pro dítě samotné, tak pro jeho rodiče. Výhodu dále vidím v zavedení asistenta pedagoga v prvním ročníku, obávám se ale, aby na tuto pozici byly v rozpočtu školství dostatečné finanční prostředky a nezůstalo pouze u slibů. Nedostatky vidím v záměru zrušit přípravné třídy, které byly důležitým

mezistupněm mezi MŠ a ZŠ, zejména pro děti ze sociálně znevýhodněného prostředí. Školská poradenská zařízení jsou již nyní přetížena, obávám se, že bude docházet k prodávám a administrativnímu přetížení. Důležité také bude zavedení změn do praxe, rodiče, školy i poradny musí být **dostatečně informováni**, aby se na změny mohli připravit.

Zaznamenali jste mezi rodiči nebo pedagogy MŠ nějaké obavy z této úpravy odkladů?

Musím říct, že ano. Někteří rodiče argumentují tím, že je omezeno jejich právo rozhodnout o odkladu školní docházky svého dítěte, že je to rozhodnutí **příliš restriktivní** a dítě nezralé a nepřipravené na školní docházku bude muset do ZŠ nastoupit a tam se budou jeho problémy zvětšovat a tím se dítěti ublíží. Učitelky v MŠ se obávají, že na ně bude kladen **větší tlak** bez odpovídající metodické a personální podpory. Přetíženost poraden jsem už také zmiňovala, dítě se nemusí včas dostat k odbornému posouzení.

Co se touto novelou mění pro PPP?

Novela ovlivní naši metodiku práce, ale také organizační a personální kapacity. Je toho více, ale například poradny metodicky povedou také školní psychology a speciální pedagogy, kteří budou nově působit i v menších školách do 179 žáků. Tedy **poradny rozšíří působnost** do školních prostředí.

Zvýší se administrativní zátěž. Zvýší se nárůst počtu vyšetření v souvislosti s omezením odkladů a nutností včasné diagnostiky. Jak moc systémově funkční model to bude, **ukáže až praxe**.

Jaké nástroje nebo metody by mohly pomoci učitelům v MŠ lépe identifikovat děti, které potřebují individuální podporu před nástupem do školy?

Klíčové je **včasné rozpoznání** dětí, které mohou mít potíže při přechodu do základní školy. Myslím si, že v MŠ jsou dobře využívány kombinace nástrojů a metod, které se osvědčily v praxi a jsou metodicky podpořeny. Důležité je, aby pedagogická diagnostika byla průběžná, systematická a propojená s plánováním vzdělávání. Učitelé by měli mít **prostor pro reflexi**, sdílení zkušeností a metodickou podporu – ideálně ve spolupráci s PPP.

Může snižování počtu odkladů ovlivnit školní připravenost dětí? Existuje riziko předčasného nástupu dítěte do ZŠ?

Domnívám se, že ano. Snižování počtu odkladů školní docházky může ovlivnit školní připravenost dětí a skutečně existuje riziko předčasného nástupu dítěte do základní školy, pokud nebude systémově zajištěna dostatečná podpora. Děti, které nejsou dostatečně vyspělé v oblasti pozornosti, motoriky, řeči nebo sociálních dovedností, mohou mít **potíže s adaptací** na školní prostředí. To může vést k frustraci,

nízkému sebevědomí a negativnímu vztahu ke škole. Předčasný nástup může vést k selhávání v učení, problémům v chování a nutnosti dalších podpůrných opatření.

Co děti skutečně potřebují pro úspěšný vstup do školy?

Zdárný vstup do školy není jen o znalostech, ale především o celkové připravenosti dítěte zvládat školní prostředí. Klíčová je spolupráce mezi MŠ, rodinou a odborníky, aby dítě mohlo nastoupit do školy v době, kdy je na to skutečně připravené – a **škola je připravená na něj**.

MŠMT avizovalo další diskusi k případnému zachování k přípravných tříd. Měly by být dle vašeho názoru přípravné třídy zachovány?

Jak jsem již odpověděla v předchozích otázkách, domnívám se, že přípravné třídy by zachovány být měly. V situaci, kdy novela výrazně omezuje možnost odkladu, přípravná třída může být **jediným mezistupněm** mezi MŠ a ZŠ pro děti, které nejsou zralé, ale nemají zdravotní postižení. Pomáhají dětem s opožděným vývojem řeči, jemné motoriky, sociálních dovedností nebo hygienických návyků. Bez této podpory hrozí, že budou v první třídě selhávat. Může být **prevencí školního neúspěchu**, dětem poskytuje čas a prostor pro dozrání bez tlaku na výkon. Přípravné třídy často suplují to, co dítě doma nebo ve školce nezískalo – od komunikačních dovedností po základní pracovní návyky. Jejich zrušení může prohloubit vzdělanostní nerovnosti.

Co byste popřála pedagogům pro podporu jejich práce?

Přeji jim, aby je jejich práce dál naplňovala, aby jim nechyběla síla ani radost, a aby je obklopovali lidé, kteří jejich práci vidí, oceňují a podporují.

Autorka textu je advokační expertkou ve společnosti Society For All.